

Tratatul de la Lisabona

Rezoluția Parlamentului European din 20 februarie 2008 privind Tratatul de la Lisabona (2007/2286(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunităților Europene, semnat la 13 decembrie 2007,
- având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul de instituire a Comunităților Europene, modificat prin Actul Unic European și prin Tratatul de la Maastricht, Amsterdam și Nisa,
- având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 12 decembrie 2007¹,
- având în vedere Declarația de la Laeken din 15 decembrie 2001 privind viitorul Uniunii,
- având în vedere Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa, semnat la 29 octombrie 2004 la Roma,
- având în vedere Rezoluția sa din 7 iunie 2007 privind foaia de parcurs a procesului constituțional al Uniunii² și Rezoluția sa din 11 iulie 2007 privind convocarea Conferinței interguvernamentale³,
- având în vedere articolul 45 din Regulamentul său de procedură,
- având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri constituționale și avizele Comisiei pentru dezvoltare regională, Comisiei pentru afaceri externe, Comisiei pentru dezvoltare, Comisiei pentru comerț internațional, Comisiei pentru bugete, Comisiei pentru industrie, cercetare și energie și Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne (A6-0013/2008),

întrucât:

- A. în decursul ultimilor 50 de ani dezvoltarea Uniunii Europene a avut un rol fundamental în crearea unui spațiu de pace și stabilitate pe un continent devastat până atunci de războaie, în consolidarea democrației, libertății și a drepturilor cetățeanului, în creșterea prosperității, solidarității și a bunăstării prin crearea celei mai mari piețe unice din lume, cu norme comune privind standardele sociale, protecția mediului și a consumatorilor și concurența loială și cu o uniune economică și monetară, în constituirea unui cadru în care statele membre cooperează în abordarea unor aspecte ce trec dincolo de granițele naționale și în conferirea unei voci mai ferme Europei pe scena internațională;

---

¹ JO C 303, 14.12.2007, p. 1.

² Texte adoptate, P6_TA(2007)0234.

³ Texte adoptate, P6_TA(2007)0328.

- B. există o nevoie recunoscută de reformă și întărire a structurilor Uniunii pentru a consolida aceste realizări și a îmbunătăți capacitatea unei Uniuni de douăzeci și șapte, și potențial mai multe, state membre de a funcționa eficient, astfel încât să poată face față noilor provocări comune și să facă obiectul unei mai mari responsabilități democratice;
- C. această nevoie a constituit punctul de plecare pentru un șir succesiv de reforme, începând cu Tratatul de la Maastricht, ce a marcat o transformare în procesul integrării europene, prin crearea unei uniuni economice și monetare și trecerea de la o comunitate în esență economică la o uniune politică, care au încercat să configureze structura instituțională a Uniunii și au avut drept rezultat Declarația de la Laeken, care, la rândul ei, a inițiat un proces de reformă diferit, bazat pe metoda Convenției, și nu exclusiv pe conferințe interguvernamentale;
- D. Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa a fost redactat de o Convenție compusă din doi reprezentanți ai fiecărui parlament național, șaisprezece deputați în Parlamentul European, doi reprezentanți ai Comisiei și un reprezentant al fiecărui guvern național, care au pregătit un proiect în ședință publică, ajungând la un consens în esență nemodificat de Conferința interguvernamentală din 2004, în vreme ce Tratatul de la Lisabona, care i-a urmat, și care a abandonat unele dintre elementele prezente în constituție, a fost rezultatul unor metode de lucru interguvernamentale mai tradiționale, deși cu participarea deplină a trei reprezentanți ai Parlamentului European;
- E. eforturile precedente de a reforma Uniunea prin înlocuirea tratatelor cu o constituție s-au bucurat de sprijinul unei foarte largi majorități a reprezentanților aleși de către cetățenii europeni în Parlamentul European¹, constituție ratificată de două treimi dintre statele membre, dar respinsă de două dintre acestea (Franța și Țările de Jos), iar, după o perioadă de reflecție în timpul căreia a devenit evident faptul că nu poate fi obținută aprobarea necesară din partea tuturor statelor membre, această abordare a fost abandonată, optându-se pentru modificarea tratatelor existente;
- F. această transformare de metodă și proces, deși păstrează într-o formă nouă multe dintre modificările de natură practică ce erau prevăzute a fi aduse structurii instituționale a Uniunii, a însemnat o diminuare a ambiției și abandonarea câtorva elemente ale constituției, amânarea intrării în vigoare a unora dintre noile mecanisme și încorporarea în tratate a unor măsuri speciale, specifice diferitelor state membre;
- G. cu toate acestea, aprobarea tratatului de către fiecare guvern național din Uniune demonstrează faptul că toate guvernele alese ale statelor membre consideră că acest compromis reprezintă baza pe care doresc să coopereze în viitor, și va fi necesar ca fiecare dintre acestea să dea dovadă de un angajament politic total, astfel încât să asigure ratificarea până la 1 ianuarie 2009;
- H. este necesar ca Tratatul de la Lisabona să fie ratificat de către toate statele membre până la sfârșitul anului 2008, pentru a le permite cetățenilor să voteze la alegerile din 2009 cunoscând pe deplin noul cadru instituțional al Uniunii,

Un pas înainte pentru viitorul Uniunii

---

¹ Cu 500 de voturi pentru, 137 împotriva și 40 de abțineri [Rezoluția sa din 12 ianuarie 2005 privind Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa (raportul Corbett/Méndez de Vigo), JO C 247 E, 6.10.2005, p. 88.].

1. consideră, în concluzie, că, luat în ansamblul său, Tratatul de la Lisabona reprezintă o îmbunătățire substanțială a tratatelor existente, care va conferi Uniunii mai multă responsabilitate democratică și va spori capacitatea sa decizională (prin consolidarea rolului Parlamentului European și al parlamentelor naționale), va întări drepturile cetățenilor europeni față de Uniune și va ameliora funcționarea eficientă a instituțiilor Uniunii;

Mai multă responsabilitate democratică

2. salută faptul că responsabilitatea democratică și capacitatea decizională vor fi sporite, ceea ce va permite cetățenilor un control sporit asupra acțiunilor Uniunii, în special datorită următoarelor îmbunătățiri:
  - (a) adoptarea întregii legislații a Uniunii Europene va face obiectul unui control parlamentar situat la un nivel inexistent în orice altă structură supranațională sau internațională:
    - întreaga legislație a Uniunii Europene, cu câteva excepții, va fi supusă unei aprobări duble, efectuată în condiții de egalitate, de către Consiliu (compus din miniștrii naționali, responsabili în fața parlamentelor lor) și de către Parlamentul European (compus din deputați europeni aleși în mod direct);
    - controlul prealabil efectuat de către parlamentele naționale asupra întregii legislații a Uniunii va fi consolidat, întrucât acestea vor primi toate propunerile legislative europene în timp util pentru a le discuta cu miniștrii lor înainte de adoptarea unei poziții de către Consiliu și vor avea dreptul de a solicita reexaminarea unei propuneri dacă sunt de părere că aceasta nu respectă principiul subsidiarității;
  - (b) Președintele Comisiei va fi ales de Parlamentul European, pe baza unei propuneri a Consiliului European, luând în considerare alegerile pentru Parlamentul European;
  - (c) Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate va fi numit de către Consiliul European, cu acordul președintelui Comisiei, și, ca membru al Comisiei, va fi nevoit ca, în Parlament, să fie supus aceleiași proceduri de investitură ca și orice alt comisar: în calitate de vicepreședinte al Comisiei, Înalțul Reprezentant se va supune acelorași reguli ca orice alt comisar în ceea ce privește atât investitura sa, cât și exercitarea mandatului său;
  - (d) va fi introdusă o nouă procedură bugetară, mai simplă și mai democratică, cu o singură lectură: va fi eliminată distincția între cheltuielile obligatorii și cele neobligatorii, asigurând astfel paritatea deplină între Parlament și Consiliu în ceea ce privește aprobarea întregului buget anual, în vreme ce Parlamentului îi va fi conferit și dreptul de a aproba cadrul financiar multianual obligatoriu din punct de vedere juridic;
  - (e) controlul democratic în ceea ce privește competențele legislative delegate Comisiei va fi consolidat cu ajutorul unui nou sistem de supraveghere, conform căruia Parlamentul European sau Consiliul vor putea fie retrage decizii ale Comisiei, fie revoca delegarea unor astfel de competențe;

- (f) aprobarea Parlamentului European va fi necesară pentru un spectru larg de acorduri internaționale semnate de Uniune, inclusiv cele referitoare la domenii cuprinse în sfera procedurii legislative ordinare din cadrul Uniunii;
- (g) la discutarea sau votarea proiectelor de acte legislative, întâlnirile Consiliului vor fi publice, permițându-le astfel cetățenilor să observe felul în care guvernele lor acționează în cadrul Consiliului;
- (h) agențiile, în special Europol și Eurojust, vor face obiectul unui control parlamentar sporit;
- (i) Comitetul Regiunilor va avea dreptul de a formula acțiuni în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene, mandatul membrilor săi va fi prelungit la 5 ani, iar relațiile sale cu Parlamentul European vor fi mai clar definite;
- (j) procedura de revizuire a tratatelor va fi, în viitor, mai deschisă și mai democratică, întrucât Parlamentul European va putea, de asemenea, prezenta propuneri în acest sens, iar controlul oricărei revizuirii propuse trebuie efectuat de o Convenție care va include reprezentanți ai parlamentelor naționale și ai Parlamentului European, cu excepția cazului în care Parlamentul consideră că acest lucru nu este necesar, în vreme ce proceduri de revizuire noi și simplificate sunt introduse în vederea modificării, prin decizie unanimă, a anumitor prevederi ale tratatului, cu aprobarea parlamentelor naționale;

Afirmarea valorilor, consolidarea drepturilor cetățenilor, sporirea clarității

3. salută faptul că drepturile cetățenilor vor fi consolidate, ca rezultat al următoarelor îmbunătățiri:
  - (a) Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care cuprinde o listă completă și actualizată a drepturilor civile, politice, economice și sociale, va deveni obligatorie din punct de vedere juridic; aceasta va oferi securitate juridică cetățenilor Uniunii, garantând că toate dispozițiile legislației UE și toate acțiunile întreprinse de către instituțiile UE sau care au ca bază legislația UE vor trebui să se conformeze acestor standarde, respectând în același timp principiul subsidiarității;
  - (b) Uniunea va solicita aderarea la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ceea ce înseamnă că Uniunea va face obiectul aceluiași control extern cu privire la obligația de a respecta drepturile cetățenilor ca și statele sale membre;
  - (c) noi dispoziții vor facilita participarea cetățenilor și a asociațiilor reprezentative ale societății civile la deliberările Uniunii, pe baza contribuției lor importante la pregătirea tratatului; dialogul cu partenerii sociali, bisericile, comunitățile religioase și organizațiile neconfesionale va fi încurajat;
  - (d) introducerea dreptului cetățenilor UE la inițiativă le va permite cetățenilor să prezinte propuneri referitoare la anumite aspecte cu privire la care aceștia consideră că un act juridic al Uniunii este necesar în vederea aplicării tratatelor;
  - (e) protecția judiciară a cetățenilor va fi consolidată, întrucât Curtea de Justiție a Uniunii Europene își va extinde competențele cu privire la chestiuni din domeniul

libertății, securității și justiției, precum și la actele e Consiliului European, Băncii Centrale Europene și organelor Uniunii, în același timp fiind prevăzută și facilitarea accesului persoanelor fizice și juridice la procedurile curții;

4. salută faptul că tratatul definește într-o manieră mai clară și mai vizibilă valorile, comune tuturor statelor membre, pe care Uniunea este întemeiată, precum și obiectivele Uniunii și principiile în baza cărora își desfășoară activitatea și relațiile cu statele membre:
  - (a) este stabilită o delimitare clară a competențelor Uniunii față de statele membre, pe baza principiului conform căruia toate competențele care nu sunt conferite Uniunii de către tratate rămân în sfera de competență a statelor membre;
  - (b) se pune un accent sporit pe acele politici care aduc beneficii vizibile cetățenilor: există noi dispoziții cu aplicare generală privind promovarea unui nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, garantarea unei protecții sociale adecvate, lupta împotriva excluziunii sociale, un nivel ridicat de educație, formare profesională și sănătate, eliminarea oricărui fel de discriminare și promovarea egalității între femei și bărbați; noi dispoziții sprijină promovarea dezvoltării durabile și protecția mediului, inclusiv lupta împotriva schimbărilor climatice, și respectul față de serviciile de interes general; coeziunea economică, socială și teritorială este reafirmată drept obiectiv al Uniunii;
  - (c) confuzia existentă între „Comunitatea Europeană” și „Uniunea Europeană” va lua sfârșit, ca urmare a faptului că Uniunea Europeană devine o singură entitate juridică și o singură structură;
  - (d) o clauză de solidaritate între statele membre asigură cetățenii că se pot aștepta la sprijin din partea Uniunii în eventualitatea unui atac terorist sau a unei catastrofe naturale sau provocate de om;
  - (e) confirmă specificitatea organizării instituționale a Uniunii, potrivit căreia statele membre își deleagă anumite competențe pe care le consideră a fi mai bine exercitate prin mecanisme comune, asigurând, în același timp, pentru a evita orice îndoială, garanții suficiente că Uniunea nu se va transforma într-un superstat centralizat și atotputernic, după cum urmează:
    - obligația de a respecta identitatea națională a statelor membre, inerentă structurilor lor fundamentale politice și constituționale, inclusiv în ceea ce privește autonomia locală și regională, precum și funcțiile esențiale ale statului și, în special, pe cele care au ca obiect asigurarea integrității sale teritoriale, menținerea ordinii publice și apărarea securității naționale;
    - principiul competențelor atribuite (în virtutea căruia singurele competențe ale Uniunii sunt cele care îi sunt atribuite de către statele membre), al subsidiarității și al proporționalității;
    - participarea statelor membre la sistemul de luare a deciziilor din cadrul Uniunii și la acordul privind eventualele schimbări ce urmează a-i fi aduse;
    - recunoașterea dreptului fiecărui stat membru de a se retrage din Uniune, dacă dorește să o facă;

O mai mare eficiență

5. salută faptul că noul tratat va consolida capacitatea instituțiilor Uniunii de a-și îndeplini obiectivele într-un mod mai eficient, în special deoarece:
- (a) se vor înmulți substanțial domeniile în care guvernele ce se reunesc în Consiliu iau decizii prin votul cu majoritate calificată, și nu prin unanimitate, făcând astfel posibil ca o Uniune compusă din douăzeci și șapte de state membre să funcționeze în mai multe domenii, fără a fi blocată de vetouri;
  - (b) noul sistem al votului cu majoritate dublă va înlesni luarea deciziilor în Consiliu;
  - (c) Consiliul European va deveni o instituție de sine stătătoare a Uniunii Europene, iar sistemul său de rotație a președinției o dată la șase luni va fi înlocuit de un Președinte ales pentru o perioadă de doi ani și jumătate de către membrii acestuia, asigurând astfel mai multă coerență în pregătirea și continuitatea muncii depuse;
  - (d) numărul membrilor Comisiei va fi redus, începând cu 2014, la două treimi din numărul statelor membre, ceea ce va spori capacitatea de acțiune a Comisiei și va face și mai clar faptul că membrii Comisiei reprezintă interesul european, și nu pe cel al țării lor de origine, în timp ce un sistem de rotație va asigura în continuare participarea egală a tuturor statelor membre;
  - (e) vizibilitatea și capacitatea de acțiune a Uniunii ca actor global vor crește în mod considerabil:
    - posturile de Înalt Reprezentant al Uniunii pentru politica externă și cel de Comisar pentru afaceri externe, două posturi care dau naștere la duplicări și confuzii, vor fi reunite într-unul singur, prin crearea unui vicepreședinte al Comisiei / Înalt Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate, care va prezida Consiliul pentru afaceri externe și va putea fi vocea Uniunii atunci când aceasta are o poziție comună, asigurând astfel mai multă coerență în acțiunile Uniunii pe plan extern;
    - va exista un serviciu unic pentru acțiunea externă, alcătuit din funcționari ai Comisiei, Consiliului și ai serviciilor diplomatice naționale, care poate fi instituit de către Consiliu doar cu aprobarea Comisiei și după consultarea Parlamentului; acest serviciu pentru acțiunea externă va fi condus de către vicepreședintele Comisiei/Înaltul Reprezentant, ar trebui să fie atașat Comisiei și este merit să confere mai multă coerență în dezvoltarea și punerea în aplicare a politicii externe a Uniunii;
    - capacitatea Uniunii de a dezvolta structuri comune în domeniul politicii de securitate și apărare va fi consolidată, printre altele prin introducerea unei clauze de ajutor și asistență reciprocă în eventualitatea unei agresiuni armate, sporind astfel sentimentul de securitate al cetățenilor și asigurând în același timp flexibilitatea necesară acomodării diferitelor abordări ale statelor membre în acest domeniu;
  - (f) distincția dintre instrumentele legislative și cele executive va fi clarificată și o nouă definiție a actelor delegate va face posibilă simplificarea și eficientizarea legislației

Uniunii;

- (g) structura pe piloni este abandonată, fapt ce permite unitatea de acțiune în diferitele domenii de activitate ale Uniunii, cu mecanisme și instrumente simplificate, deși natura specifică politicii externe și de securitate presupune proceduri specifice în aceste domenii;
- (h) acțiunile în domeniul libertății, securității și justiției vor fi caracterizate de obiective mai ambițioase și de proceduri mai eficiente, fără a mai fi utilizate instrumente și proceduri separate interguvernamentale, și vor fi supuse controlului juridic, promițând astfel un progres tangibil în ceea ce privește aspectele legate de justiție, securitate și imigrație;
- (i) obiectivele și competențele Uniunii în domeniile schimbărilor climatice, drepturilor copilului, politicii europene de vecinătate, ajutorului umanitar, energiei (inclusiv o referire în tratat la solidaritate între statele membre în acest sector), spațiului, cercetării, turismului, sportului, sănătății publice și protecției civile sunt mai clar definite; politica comercială comună este recunoscută drept o competență exclusivă a Uniunii;
- (j) cu privire la alte aspecte, va deveni posibilă aplicarea unor metode mai eficiente de luare a deciziilor în momentul în care va exista o voință politică în acest sens;
- (k) există mai multă flexibilitate în luarea deciziilor, chiar și atunci când nu toate statele membre sunt dispuse sau capabile să facă progrese cu privire la anumite politici în același timp;

Preocupări

6. este conștient de faptul că, în urma rezultatelor referendumurilor din Franța și Țările de Jos, au existat multe păreri de rău cu privire la faptul că a fost necesar, pentru a stabili un nou acord între cele 27 de state membre, să:
  - se renunțe la abordarea constituțională și la unele dintre caracteristicile acesteia, cum ar fi noțiunea unei Uniuni bazate pe voința cetățenilor săi și a statelor membre, un text unitar și structurat, o terminologie mai clară pentru desemnarea instrumentelor legislative, instituirea prin tratat a drapelului și a imnului și utilizarea titlului de „Ministru de Externe” în locul celui de „Înalt Reprezentant”;
  - amâne punerea în aplicare a unor elemente importante ale noului tratat, cum ar fi intrarea în vigoare a noului sistem de vot în Consiliu (însoțită de unele dispoziții speciale privind amânarea votului, cunoscute sub numele de „compromisul de la Ioannina”), și să se adauge mecanisme restrictive, de tipul „frânelor de urgență”, la procedura legislativă ordinară în anumite domenii de competență;
  - introducă în tratat măsuri specifice anumitor state membre, cum ar fi extinderea aranjamentelor privind opțiunea de a participa („opt-in”) la cooperarea în materie polițienească și penală pentru două state membre, protocolul ce limitează efectele Cartei asupra legislației naționale din două state membre și locul suplimentar în Parlamentul European alocat unui stat membru, prin derogare de la principiul proporționalității degresive;

- modifice textul mai multor pasaje din tratat, sau al unor protocoale și declarații anexate la acesta, în sensul adoptării nejustificate a unui ton negativ, care creează impresia unei neîncrederi față de Uniune și instituțiile acesteia, trimitând astfel un semnal greșit către public;

Concluzii

7. susține tratatul și subliniază necesitatea ca toate statele membre ale Uniunii să reușească să îl ratifice în timp util, astfel încât să intre în vigoare la 1 ianuarie 2009;
8. consideră că Tratatul de la Lisabona va asigura un cadru stabil, care va face posibilă viitoarea dezvoltare a Uniunii;
9. înțelege faptul că un tratat de modificare este în mod inevitabil mai puțin clar și mai greu de citit decât un tratat codificat; solicită, prin urmare, publicarea imediată a tratatelor consolidate, astfel cum au fost revizuite de către Tratatul de la Lisabona, fapt ce le va oferi cetățenilor un text fundamental al Uniunii mai clar;
10. își reiterează solicitarea ca toate eforturile posibile să fie depuse, atât de către instituțiile UE, cât și de autoritățile naționale, în conformitate cu principiul cooperării sincere, în vederea informării clare și obiective a cetățenilor europeni cu privire la conținutul tratatului;
11. încredințează comisiei competente în fond sarcina de a pregăti modificările necesare la Regulamentul de procedură și de a evalua oportunitatea unor măsuri suplimentare de punere în aplicare;

o

o o

12. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție și raportul Comisiei pentru afaceri constituționale, parlamentelor naționale ale statelor membre, Consiliului, Comisiei și foștilor membri ai Convenției privind viitorul Europei, și să se asigure că serviciile Parlamentului, inclusiv birourile sale de informare, furnizează informații suficiente referitoare la poziția Parlamentului privind tratatul.